

Uchwała Nr .....

Rady Powiatu Przemyskiego

z dnia .....2024 roku

w sprawie przyjęcia programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust.4 pkt. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249 z późn. zm.)

Rada Powiatu Przemyskiego, uchwała co następuje:

§ 1

Wprowadza się do realizacji program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową o nazwie „NOWY HORYZONT” – załącznik nr 1

§ 2

Uchyla się Uchwałę Nr **XXXIX/257/2021** Rady Powiatu Przemyskiego z dnia 31 maja 2021r. w sprawie przyjęcia Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie „NOWY HORYZONT”.

§ 3

Realizację programu powierza się Dyrektorowi Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Przemyskiego.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ADWOKAT
Marcin Smoleń

DYREKTOR
Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia
dla Osób Doznających Przemocy Domowej
w Korytnikach
Hororata Eliška

Przewodniczący Zarządu
Jan Pyczer

UZASADNIENIE

Niniejszą Uchwałę podejmuje się w związku z koniecznością wprowadzenia zmian aktualizacyjnych związanych z wprowadzeniem nowych przepisów i rozwiązań prawnych.

Wspomniane zmiany wynikają z wprowadzenia nowych oraz dokonanych w ostatnim czasie zmian poszczególnych aktów prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie regulujących zasady opracowania i realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Program zawiera właściwą strategię, pozwalającą sprostać wyzwaniom w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Spełnia też wszystkie wymagania formalne wynikające z ustawy dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 z dnia 9 grudnia 2022. Rozporządzenia z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. 2023 poz. 1166), Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U z 2023 r. poz. 1164): Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232).

Biorąc powyższe pod uwagę uzasadnienie niniejszej uchwały uznaje się za zasadne.

DYREKTOR
Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia
dla Osób Doznających Przemocy Domowej
w Korywcu
Honorata Elińska

**PROGRAM
PSYCHOLOGICZNO – TERAPEUTYCZNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC
DOMOWĄ
„NOWY HORYZONT”
NA LATA 2024-2030**

REALIZATOR

**Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy
Domowej w Korytnikach.**

„NOWY HORYZONT”

Podstawowym celem programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową pn. „Nowy Horyzont” na lata 2024-2030, realizowanego przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Przemysłu jest w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem tej przemocy, oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Główne cele realizowane przez program, to:

- 1) wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
- 2) zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
- 3) nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;
- 4) nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością;
- 5) poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonujących w relacjach rodzinnych;
- 6) nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
- 7) rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;
- 8) pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;
- 9) diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
- 10) wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

Program zawiera właściwą strategię, pozwalającą sprostać wyzwaniom w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Spełnia też wszystkie wymagania formalne wynikające z ustawy dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 z dnia 9 grudnia 2022. Rozporządzenia z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. 2023 poz. 1166), Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U z 2023 r. poz. 1164): Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232).

1. W programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.
2. Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową prowadzi się w formie spotkań indywidualnych i grupowych.
3. W trakcie programu psychologiczno-terapeutycznego poszczególne formy spotkań mogą być stosowane naprzemiennie, tak aby w największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne do potrzeb osób stosujących przemoc domową.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającym porozumiewanie się na odległość.
5. W przypadku realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w tym samym miejscu, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, należy zadbać o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej.
6. Program zawiera monitoring i ewaluację.
7. Program zawiera wstępną rekrutację, diagnozę oraz kontrakt.

Miejsce realizacji.

- 1) zakłady karne;
- 2) ośrodki i poradnie leczenia uzależnień;
- 3) powiatowe centra pomocy rodzinie;
- 4) ośrodki pomocy społecznej;
- 5) inne miejsca wynajęte lub udostępnione na ten cel.

Miejsce realizacji powinno spełniać co najmniej niżej wymienione standardy:

- 1) pomieszczenie do pracy grupowej: sala na ok. 10-15 osób z możliwością ułożenia w krąg krzesel-fotele, tablica flipchart, możliwość projekcji filmu tematycznego;
- 2) pomieszczenie do pracy indywidualnej: pokój/miejsce do spotkań klienta i terapeuty bez obecności innych osób; 2 krzesła-fotele, stół).

Zajęcia będą realizowane zgodnie z porozumieniami zawartymi pomiędzy Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach a Miejskim Ośrodkiem Zapobiegania Uzależnieniom w Przemyślu (grupa wolnościowa), a także Zakładzie Karnym w Przemyślu (grupa osadzonych w ZK).

Oddziaływanie w ramach programu przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Przemyślu oparte będzie na szukaniu atutów i mocnych stron, a także poszanowaniu godności uczestników. Dla grupy osób, która podejmuje działanie z własnej woli, ogromne znaczenie ma fakt, że w programie nie są stygmatyzowani jako sprawcy. Prowadzący dbają, by używać terminologii „osoba stosująca przemoc”. Ma to duże znaczenie, gdyż uczucia z jakimi uczestnicy rozpoczynają program, to najczęściej: poczucie zagubienia, potrzeba pomocy oraz nadzieja na zmianę, bez oceny i stygmatyzacji.

Miarą skuteczności w przypadku PP-T jest:

- 1) liczba osób kończących PP-T;
- 2) poziom deklarowanej przez uczestników trwałości efektów;
- 3) natężenie występowania pożądanych zachowań/umiejętności u uczestników.

Największą trudnością w przypadku podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach jest fakt, że klient samodzielnie wyznacza sobie cele, jakie chciałby osiągnąć podczas uczestnictwa w programie. Terapeuta podąża za klientem i pomaga mu je zrealizować.

Zakładane efekty to:

- 1) otwartość na tzw. trudny temat – zyskanie pewności, że „nie jestem sam” oraz że „można sobie poradzić z tym problemem”;
- 2) wymiana doświadczeń z osobami z podobnym problemem;
- 3) wiedza o mechanizmach powstawania agresji;
- 4) wiedza, jak zapobiegać narastającej złości;
- 5) możliwość zrozumienia perspektywy drugiej strony – ułatwia rozmowę z partnerem;
- 6) zyskanie większej samoświadomości;
- 7) zyskanie perspektywy drugiej strony/otoczenia – bliskich, czy współpracowników;
- 8) stosowanie mechanizmów w sytuacjach konfliktowych;
- 9) kontrola swoich emocji;
- 10) odniesienie grupowe w rozumieniu zjawiska (jeden może się mylić, ale jak wielu tak mówi, to musi być prawda);
- 11) wiedza w tematyce przemocy;
- 12) wiedza w tematyce motywacji do zmiany;
- 13) wiedza w tematyce asertywności.

W ramach dotacji celowej opłacane będą m. in.:

- 1) wynagrodzenie prowadzących- realizatora programu;
- 2) wynagrodzenia koordynatora i księgowej;
- 3) wynagrodzenie pracownika prowadzącego ewaluację i monitoring
- 4) zakup materiałów biurowych;
- 5) zakup usług pocztowych, reklamowych itp.

Uczestnicy będący pod wpływem alkoholu oraz środków psychoaktywnych – nie będą dopuszczani do zajęć. Osoby te jednocześnie zostaną skierowane do specjalistycznych jednostek

pomocowych. Uczestnicy zostaną poddani wstępnej kwalifikacji oraz badaniu diagnostycznemu za pomocą kwestionariusza ankiety. Praca na zasobach jest wspólnym mianownikiem dotarcia do każdego klienta. W programie prowadzona będzie ewaluacja efektów programu metodą ankietową. Po zakończeniu grupy klienci otrzymają zestaw czterech różnych ankiet, a następnie w efekcie odroczonym, osoby które ukończyły PP-T zostaną poddane dwukrotnemu badaniu. Obecność uczestników na spotkaniach potwierdzana będzie podpisem na listach obecności. Po zakończeniu programu uczestnicy otrzymają stosowne zaświadczenia zgodnie z załączonym wzorem. Program uznaje się za ukończony pod warunkiem udziału w minimum 6 sesjach grupowych 4 treningach umiejętności psychospołecznych oraz 1 godzinie zajęć indywidualnych z wymaganych programowo **45 godzin** - przy czym w przypadku rażącego naruszenie kontraktu prowadzący, na każdym etapie programu, mają prawo skreślić uczestnika z listy.

ZAŁOŻENIA – STANDARDY MERYTORYCZNE:

1. Nazwa zadania:

„Program psychologiczno- terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową pn. „NOWY HORYZONT”, obejmuje prowadzenie zajęć indywidualnych, grupowych i treningów umiejętności psychospołecznych. Program obejmuje łącznie 65 godzin zajęć.

2. Szczegółowy zakres rzeczowy zadania:

- 1) rekrutacja uczestników programu;
- 2) prowadzenie zajęć indywidualnych;
- 3) prowadzenie zajęć grupowych;
- 4) treningi umiejętności psychospołecznych;
- 5) zajęcia podsumowujące;
- 6) wymiana informacji z podmiotami współpracującymi, lub zlecającymi realizację zadania;
- 7) sprawozdawczość z realizacji programu;
- 8) ewaluacja i monitoring programu.

3. Cele szczegółowe zadania oraz rodzaj działań przy realizacji zadania:

- 1) psychoedukacja sprawców przemocy domowej w kierunku zmian zachowań przemocowych;
- 2) analiza przyczyn własnego postępowania, wynikająca z doświadczeń, z rodziny, z pochodzenia;
- 3) zamiana schematów poznawczych (analizowanie swoich wzorców myślenia, postaw, zachowań), wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
- 4) podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych, rodzicielskich;
- 5) trening umiejętności psychospołecznych;
- 6) nabywanie umiejętności radzenia sobie z gniewem, kontrola emocji w sytuacjach trudnych, nabywanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, poczuciem winy;
- 7) podnoszenie wiedzy i umiejętności przydatnych w relacjach partnerskich, wzajemnego szacunku.

4. Kwalifikacje prowadzących:

Kwalifikacje osób prowadzących program reguluje Rozporządzenie z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. 2023 poz. 1166)

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub;
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja, lub;
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami.

Osoby, o których mowa w pkt. 1, są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz

przeciwdziałania przemocy domowej. Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

5. Liczbowe i terytorialne określenie skali działań podejmowanych przy realizacji zadania:

Uczestnikami programu będą osoby posiadające skierowanie do realizacji programu oraz osoby bezpośrednio zainteresowane udziałem w programie.

Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową wynika z następujących aktów prawnych: Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r., w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166), Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U z 2023 r. poz. 1164), ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. art. 72 §.1 pkt 6a Kodeksu karnego (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. art.173 §.2. Kodeksu karnego wykonawczego (t. j. z 2023 r. poz. 127 z późn. zm.). Na zalecenie kuratora sądowego wśród osób skazanych pozostających w okresie próby w warunkach wolnościowych (warunkowe zawieszenie wykonania kary, warunkowe przedterminowe zwolnienie, warunkowego umorzenia kary, kary ograniczenia wolności).

Art. 6 ust. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) wskazuje, że do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Natomiast art. 6 ust.4 mówi że do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Program oddziaływań psychologiczno-terapeutyczny winien być zatwierdzony uchwałą Rady Powiatu i przekazany do realizacji.

Środki na realizację oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych przekazywane są ze środków budżetu Wojewody Podkarpackiego z przeznaczeniem na:

- 1) wynagrodzenie realizatorów programu;
- 2) materiały do prowadzenia zajęć i obsługi programu (materiały biurowe, koszty druku materiałów informacyjnych – ulotki, foldery, kalendarze oraz flipcharty itp.).

Wojewoda Podkarpacki przekazuje jednostce samorządu terytorialnego, realizującej program oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, lub zlecającej jego prowadzenie, środki na jego realizację w danym roku kalendarzowym –

zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem. Wysokość przyznanych powiatowi środków jest uzależniona od:

- 1) wysokości środków znajdujących się w budżecie Wojewody, przeznaczonych na realizację tego zadania w danym roku kalendarzowym;
- 2) liczby uczestników programu.

5. Szczegółowy harmonogram zadania opis kolejnych działań planowanych przy realizacji zadania z uwzględnieniem terminów realizacji, form i metod:

Program obejmuje 65 godzin zegarowych na jednego uczestnika programu, w tym:

- 1) 3 godzin (1 x 3 godziny) zajęć rekrutacyjnych;
- 2) 15 godzin indywidualnych, konsultacji psychologiczno – terapeutycznych;
- 3) 20 godzin (4 x 5 godzin) treningu umiejętności psychospołecznych;
- 4) 24 godzin (8 spotkań po 3 godziny) sesji grupowych.
- 5) 3 godzin (1 x 3 godziny) zajęć podsumowujących;

HARMONOGRAM SESJI / ZAJĘĆ

Edycja liczy 65 godzin zajęć, rozpoczyna się od spotkań rekrutacyjnych. Następnym etapem są sesje grupowe przeplatane indywidualnymi konsultacjami psychologiczno-terapeutycznymi.

Następnie jest przewidziane osiem sesji grupowych (po 3 godziny każda), i pięć konsultacji indywidualnych (po 3 godziny). Raz w miesiącu planowany jest pięciogodzinny trening umiejętności psychospołecznych. Trenować będziemy w czterech blokach tematycznych. Szczegółowy opis działań zawarty został w poniższych harmonogramie.

ZAJĘCIA REKRUTACYJNE

Spotkanie rekrutacyjne ma na celu zweryfikowanie, czy kandydat kwalifikuje się do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym. W trakcie konsultacji przeprowadzona jest diagnoza mająca na celu rozpoznanie i omówienie sytuacji życiowej kandydata, a także jego problemów oraz oczekiwań wobec terapii. W trakcie sesji rekrutacyjnych wzbudzana jest, a także

wzmacniana motywacja do udziału i aktywnego uczestnictwa w proponowanym programie psychologiczno-terapeutycznym. Uczestnikom uświadamiane są korzyści płynące z proponowanych zmian w życiu.

Kolejnym etapem rekrutacji jest podpisanie kontraktu - przystępując do udziału w programie uczestnik zobligowany jest do zapoznania się oraz podpisania kontraktu terapeutycznego, który nakłada na uczestnika podstawowe zobowiązania.

Adresatami programu są dorośle osoby stosujące przemoc domową lub osoby wyrażające chęć udziału w programie.

Rekrutacja uczestników Programu dokonywana jest w oparciu o podstawę prawną - ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. art. 72 § 1 pkt 6a Kodeksu karnego (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726, 1855, 2339, 2600, z 2023 r. poz. 289, 403, 818, 852, 1234, 1834, 1860, 1963.) lub ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. art.173 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego (t. j. z 2023 r. poz. 127 z późn. zm.), lub zalecenie kuratora sądowego wśród osób skazanych pozostających w okresie próby w warunkach wolnościowych (warunkowe zawieszenie wykonania kary, warunkowe przedterminowe zwolnienie, warunkowego umorzenia kary, kary ograniczenia wolności) za czyn(-y) z art. 207 §1 kk (przemoc domowa) lub inne przestępstwo przeciwko rodzinie z rozpoznaniem stosowania przemocy wobec najbliższych. Rekrutacji również dokonuje się poprzez indywidualne zgłoszenia osób zainteresowanych, mających problem ze stosowaniem przemocy wobec najbliższych, jak również wśród osób skierowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne, lub też inne podmioty zajmujące się pomocą rodzinie uwikłanej w stosowanie przemocy domowej.

INDYWIDUALNE SESJE PSYCHOLOGICZNO/TERAPEUTYCZNE

To cykl osobistych spotkań z psychologiem/terapeutą, ukierunkowanych na lepsze rozumienie siebie, rozwój osobisty, rozwiązywanie trudności i/lub realizowanie założonych celów.

Indywidualne konsultacje dostosowane są do potrzeb uczestników grupy i zależą od zgłaszanych potrzeb - na każdego uczestnika przewidziana jest minimum 1 godzina sesji indywidualnej. Indywidualne sesje psychologiczno-terapeutyczne mają na celu określenie charakteru doznawanego przez uczestnika problemu i przeżywanych trudności lub obszarów do

zmiany oraz psychoedukację w zakresie problemu, strategii jego rozwiązania i możliwości metod pracy nad rozwiązaniem lub zmianą. Podczas konsultacji można uzyskać doraźną pomoc w zakresie psychoterapii, której istotą będzie lepsze zrozumienie sytuacji/samego siebie.

TRENING UMIEJĘTNOŚCI PSYCHOSPOŁECZNYCH

Planowany jest cykl 4 sesji pięciogodzinnych w trakcie całego programu psychologiczno-terapeutycznego. Trening umiejętności psychospołecznych koncentruje się na usprawnianiu i nabywaniu umiejętności prospołecznych i odbywa się poprzez:

- 1) modelowanie – czyli odzwierciedlanie przez dwóch trenerów zachowań składających się na daną umiejętność prospołeczną, w której uczestnicy grupy są słabi lub w ogóle jej nie posiadają;
- 2) granie ról – polegające na przetrenowaniu właściwych społecznie zachowań;
- 3) trenowanie przeniesienia (transfer) – tzn. zachęcanie uczestników do wykorzystania trenowanej umiejętności w codziennym życiu;
- 4) udzielanie informacji zwrotnej – mówiącej o poprawności przedstawionej umiejętności ze względu na wcześniej pokazane zachowania modelowe;
- 5) burzę mózgów;
- 6) dyskusję;
- 7) mini wykład.

Umiejętności, które będą trenowane podzielone zostały na cztery bloki tematyczne/kategorie:

- 1. Trening dotyczący umiejętności radzenia sobie z uczuciami** (np. rozpoznawanie uczuć u siebie i innych, nazywanie i wyrażanie uczuć).
- 2. Trening dotyczący radzenia sobie ze stresem i w sytuacjach trudnych** (np. radzenie sobie z czymś gniewem, radzenie sobie z presją grupy, radzenie sobie z oskarżeniem, radzenie sobie z byciem opuszczonym, przygotowanie się na stresującą/trudną rozmowę).
- 3. Trening dotyczący umiejętności związanych z kontrolą swojego zachowania – alternatywne zachowania do agresji** (np. obrona swoich praw, praktykowanie samokontroli, negocjowanie, odpowiadanie na zaczepki).
- 4. Trening dotyczący samoświadomości** – zwiększenia wiedzy o innych i samym sobie.

ZAJĘCIA PODSUMOWUJĄCE

Uczestnicy zajęć wypowiadają się na temat zrealizowanego programu wypełnia ankiety ewaluacyjne oraz otrzymują zaświadczenia o ukończeniu programu.

DOKUMENTACJA PROGRAMU

Prowadzący program zobowiązuje się do prowadzenia następującej dokumentacji:

- 1) lista obecności;
- 2) kontrakt z uczestnikiem;
- 3) ankiety: początkowa, w trakcie i końcowa;
- 4) karta uczestnika zajęć;
- 5) klauzula RODO;
- 6) notatki z każdego spotkania sporządzone przez prowadzących program zawierające temat oraz przebieg zrealizowanych zajęć;
- 7) sprawozdanie.

Dokumentacja programu przechowywana jest w siedzibie realizatora programu.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z REALIZACJI PROGRAMU

Po zakończeniu programu Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach zobowiązuje się w terminie 14 dni od ukończenia programu do przesłania do Wydziału Polityki Społecznej PUW w Rzeszowie pisemnej informacji o jego zakończeniu. Przekazane informacje powinny zawierać:

- 1) liczbę zrealizowanych programów psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) liczbę osób, które przystąpiły do programu;
- 3) liczbę osób, które ukończyły program;
- 4) sprawozdanie z realizacji programu, zawierające opis oraz charakterystykę prowadzonych oddziaływań i ich efektów (opis merytoryczny);
- 5) rozliczenie wydatkowanych środków uwzględniające rodzaj wydatku.

MONITORING I EWALUACJA SKUTKÓW PROGRAMU

Przebieg i efekty programu psychologiczno- terapeutycznego wobec osób stosujących przemoc domową objęte są monitoringiem i ewaluacją, a uzyskane wyniki, stanowią podstawę doskonalenia i upowszechniania oddziaływań psychologiczno – terapeutycznych, jako skuteczny element szeroko rozumianego przeciwdziałania przemocy domowej.

W badaniach efektywności oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych zwracamy przede wszystkim uwagę na fakt zaprzestania lub znacznego zredukowania zachowań przemocowych. W pozostałym zakresie badane są poniższe aspekty wymiaru skuteczności zastosowanych oddziaływań:

- 1) wzrost poczucia bezpieczeństwa partnera będącego ofiarą;
- 2) zmianę przekonań sprzyjających reagowaniu przemocą;
- 3) poprawę w różnych obszarach życia klienta, w tym wzrost jakości;
- 4) wzrost kompetencji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów.

Każdy uczestnik programu zobowiązany jest do wypełnienia ankiety ewaluacyjnej, początkowej i podsumowującej. Również (na podstawie podpisanego przez uczestnika kontraktu) prowadzący program, upoważnieni są do prowadzenia monitoringu uczestnika przez okres 36 miesięcy od dnia zakończenia danej edycji programu. W tym celu Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach pozostanie w kontakcie z uczestnikami oraz osobami i instytucjami, sprawującymi opiekę nad w/w (np. zespoły interdyscyplinarne, kuratorzy, pracownicy socjalni).

Monitoring prowadzony jest w zakresie:

- 1) rekrutacji uczestników - dokumentując prowadzonym na bieżąco rejestrem osób zgłaszających się do programu;
- 2) frekwencji na zajęciach - dokumentując listami obecności podpisywanymi osobiście przez uczestników i potwierdzonymi przez prowadzącego zajęcia;
- 3) zaangażowania uczestników podczas zajęć, dokumentując w sprawozdaniach z zajęć grupowych, kartach oceny itp.;
- 4) postępów uczestników w osiąganiu celów programu, w kontekście: postaw, jakości relacji rodzinnych, wiedzy i umiejętności, zmiany zachowań itp. (w szczególności czy nadal stosuje przemoc);

- 5) sytuacji rodzinnej osoby uczestniczącej w programie;
- 6) czy w rodzinie uczestnika programu jest założona „Niebieska Karta”;
- 7) efektów udzielonego wsparcia;
- 8) podjętych działaniach przez właściwy OPS (ZI).

Monitoring prowadzony jest w formie:

- 1) kontaktu telefonicznego z uczestnikiem programu;
- 2) kontaktu telefonicznego z rodziną lub innymi osobami mającymi bliski kontakt z uczestnikiem programu;
- 3) kontaktu telefonicznego z osobami i instytucjami sprawującymi opiekę nad uczestnikiem programu (OPS -przewodniczącym ZI, pracownikami socjalnymi), kuratorami);
- 4) pisemnej informacji o sytuacji uczestnika programu, na wniosek pracownika OIK;
- 5) ankiety dla osób, które ukończyły program;
- 6) ankiety dla rodziny uczestnika programu lub innej osoby mającej bliski kontakt z uczestnikiem programu.

Wszelkie uzyskane w ten sposób informacje stanowią jasny przekaz, czy cele programu zostały choćby w części zrealizowane. Natomiast analiza uzyskanych bieżących wyników monitoringu, następuje po w/w okresie w postaci sporządzenia wniosków, spostrzeżeń i końcowego raportu. Opracowane wyniki przechowywane będą w dokumentacji programu i udostępniane dla organów kontrolujących oraz instytucji zainteresowanych z zachowaniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

SESJE GRUPOWE

TEMAT: ZŁOŚĆ

Celem sesji jest:

- 1) edukacja dotycząca złości;
- 2) identyfikacja wyzwalaczy zewnętrznych i wewnętrznych;
- 3) identyfikowanie sygnałów;

- 4) nauka stosowania reduktorów złości i monitów;
- 5) uczenie uczestników grupy samokontroli gniewu.

Sesja poświęcona złości prowadzona jest w oparciu o Trening Zastępowania Agresji ART®.

Każdy uczestnik jest trenowany w zakresie adekwatnej (nieagresywnej) reakcji na konkretne sytuacje trudne, z którymi styka się w relacjach partnerskich, w życiu codziennym z wykorzystaniem łańcucha zachowań obejmującego:

- identyfikowanie wyzwalaczy, czyli zewnętrznych sytuacji i wewnętrznych interpretacji, powodujących gniew
- identyfikowanie sygnałów, czyli wewnętrznych wrażeń, płynących z ciała, pozwalających odróżnić złość od innych emocji
- używanie monitów
- używanie reduktorów
- używanie samooceny

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- ćwiczenia

Narzędzia:

- kwestionariusz „Indeks złości”
- kwestionariusz „Raport kontroli złości”
- kwestionariusz „Raport Złości ABC”

TEMAT: Zjawisko przemocy.

Celem sesji jest:

- 1) zgłębienie i poszerzenie wiedzy n/t zjawiska przemocy domowej;
- 2) spojrzenie na przemoc z perspektywy osoby jej doświadczającej.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- analiza przypadku
- ćwiczenia

Narzędzia:

- prezentacja multimedialna,
- kwestionariusz „Moje doświadczenia z przemocą – osoba doświadczająca i świadek”.

Sesja poświęcona zjawisku przemocy opiera się na sylwetce/profilu osoby doświadczającej przemocy, patrzenia z jej perspektywy. Każdy uczestnik będzie mógł postawić się w tej sytuacji opisać co myśli, co czuje i jak się zachowuje w roli ODP.

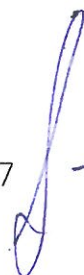
TEMAT: Umiejętności wychowawcze.

Celem sesji jest:

- 1) nabycie przez uczestników umiejętności wychowawczych;
- 2) modyfikowanie niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka bez stosowania różnorodnych form przemocy;
- 3) wyrażanie przez rodzica oczekiwań i ograniczeń w taki sposób, by były one przez dziecko respektowane;
- 4) rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć, a także radzenie sobie z "trudnymi" uczuciami w duchu poszanowania godności osobistej człowieka;
- 5) wspieranie procesu rozwoju i usamodzielniania się dziecka.

W trakcie sesji poruszana tematyka to m.in.:

- 1) akceptacja dziecka - jak wyrażać ją w sposób czytelny dla dziecka;
- 2) normy, zasady i wymagania w wychowaniu;
- 3) uczucia - jak je rozpoznawać i wyrażać;

- 4) problem kar w wychowaniu;
- 5) aktywne słuchanie;
- 6) bariery komunikacyjne.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- praca w parach
- udzielanie informacji zwrotnych
- analiza przypadku
- ćwiczenia

Narzędzia:

- prezentacja multimedialna.

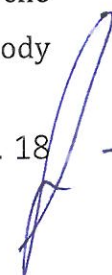
TEMAT: Poczucie własnej wartości.

Celem sesji jest:

- 1) poznanie swoich mocnych stron;
- 2) nauka akceptacji siebie i innych (doświadczenia innych, własne przeżycia, emocje, sposób bycia);
- 3) podniesienie jakości życia;
- 4) budowanie zdrowych relacji z innymi ludźmi;
- 5) przyjęcie odpowiedzialność za to, co uczestnik myśli o sobie.

Bardzo ważne dla naszego życia jest zdrowe poczucie własnej wartości. Sesja poświęcona temu tematowi ma na celu przybliżenie pewnych podstawowych kroków, które należy podjąć, aby dostrzec swoją wartość i niepowtarzalność. Dzięki adekwatnemu poczuciu własnej wartości staniemy się szczęśliwsi i zdolni budować dobre, satysfakcjonujące relacje z innymi.

Każda z osób uczestnicząca w programie zmierzy się z „obrazem” siebie, to znaczy z tym co w sobie akceptuje, a czego nie. Co mu się w sobie podoba, a co nie. Zidentyfikują swoje mocne i słabe strony. Uzyskają informacje zwrotne od innych uczestników programu. Poznają powody zaniżonej samooceny.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- udzielanie informacji zwrotnych
- analiza przypadku
- ćwiczenia

Narzędzia:

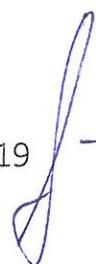
- prezentacja
- tabela lubię/ nie lubię
- koło osobistej satysfakcji
- tabela obrazu siebie
- moje mocne strony

TEMAT: Komunikacja interpersonalna.

Celem sesji jest:

- 1) edukacja n/t komunikacji oraz uświadomienie znaczenia umiejętnego porozumiewania się;
- 2) uzmysłowienie negatywnego znaczenia barier komunikacyjnych na rozmówcę;
- 3) właściwe rozpoznanie oraz stosowanie komunikatów werbalnych i niewerbalnych w relacjach interpersonalnych;
- 4) rozwinięcie umiejętności aktywnego słuchania i udzielanie informacji zwrotnej.

Umiejętność prowadzenia rozmowy jest podstawą dobrej relacji w małżeństwie, rodzinie, wśród przyjaciół, z klientami oraz w pracy. W trakcie zajęć przybliżymy idee komunikacji interpersonalnej. Za pomocą ćwiczeń uczestnicy dokonają oceny swoich umiejętności efektywnej komunikacji. Każda z osób będzie miała możliwość przećwiczyć nowe umiejętności i uzyskać informacje zwrotne.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- praca w parach
- udzielanie informacji zwrotnych
- ćwiczenia

Narzędzia:

- prezentacja
- ćwiczenie „rysunek na podstawie przekazu”
- ćwiczenie „Ty mówisz ja słucham”
- test umiejętności słuchana
- ćwiczenie „Parafrazowanie”
- ćwiczenie „Komunikaty Ja”

TEMAT: Emocje i uczucia.

Celem sesji jest:

- 1) edukacja dotycząca emocji i uczuć z naciskiem na te trudne, takie jak: złości, gniewu, zazdrość, wstyd, poczucie winy;
- 2) wyjaśnienie po co są, od czego zależą, co sygnalizują, czego bronią.
- 3) określenie, czy uczucia posiadają „mnie”, czy to ja panuję nad uczuciami?
- 4) dyskusja, co dzieje się, gdy uczucia biorą górę nad rozumem i wolą, jakie są konsekwencje tłumienia emocji i uczuć?;
- 5) nauczymy jak sobie radzić z emocjami i uczuciami, gdy budzą sprzeciw otoczenia, jakie są granice wyrażania uczuć, jak wyrażać gniew i złość, by nie ranić innych, jak uwolnić się od poczucia winy.

Czasem udajemy, że ich nie ma. Im bardziej próbujemy je zlekceważyć lub uciszyć, tym bardziej biorą nad nami górę. Każdy je przeżywa, ale nie każdy wie jak i co z nimi zrobić, a szczególnie, gdy stają się uciążliwe i bolesne. Z nieprzyjemnymi emocjami i uczuciami trzeba postępować mądrze i twórczo, bo są bezcenne w procesie przemiany i rozwoju, ale również niszczyć.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- praca w parach
- udzielanie informacji zwrotnych
- ćwiczenia

Narzędzia:

- prezentacja
- kwestionariusz „Uczucia”
- Drama- uczucia
- kwestionariusz „Twoje uczucia jak je wyrażasz”
- kwestionariusz „Twoje uczucia jak je przeżywasz”
- ćwiczenie – „Rozpoznawanie emocji na buziach”
- ćwiczenie – „Pokaż jakie to uczucie”

TEMAT: Asertywność.

Celem sesji jest:

- 1) kształtowanie postaw asertywnych;
- 6) kształcenie umiejętności odróżniania zachowań asertywnych od agresywnych i uległych;
- 7) rozpoznawanie zachowań asertywnych;
- 8) ćwiczenie umiejętności bycia asertywnym.

Zachowania asertywne to zachowania interpersonalne, wyrażające uczucia, postawy, potrzeby, opinie i prawa danego człowieka w sposób stanowczy, bezpośredni i respektujący

uczucia, postawy, opinie i praca drugiego człowieka. Zachowania asertywne są przeciwieństwem zachowań biernych/uległych, manipulacyjnych czy nadmiernie agresywnych.

Każda z osób uczestnicząca w programie nabeździe narzędzia do asertywnej obrony granic, asertywnego reagowania na krytykę, asertywnej konfrontacji przekonań, asertywnej odmowy, analizy własnych zasobów, Informacji zwrotnych – feedback.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- psychodrama
- udzielanie informacji zwrotnych
- praca z tekstem
- ćwiczenia

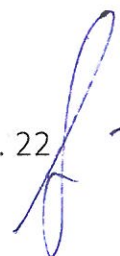
Narzędzia:

- teksty – opisy sytuacji
- scenariusze scenek
- prawa asertywne
- ćwiczenia
- łańcuch skojarzeń

TEMAT: Motywacja.

Celem sesji jest:

- 1) Poszerzenie świadomości (poznanie siebie);
- 2) Empatyczne odzwierciedlanie wypowiedzi uczestnika;
- 3) Zwiększenie społecznej akceptacji;
- 4) Afirmacja wartości uczestnika;
- 5) Uznanie mądrości uczestnika;
- 6) Odwołanie do umiejętności uczestnika;
- 7) Uwolnienie emocji uczestnika.

Motywowanie do zmiany to jedno z najtrudniejszych zadań w pomaganiu osobom zaangażowanym w różne destrukcyjne zachowania. Niezależnie od tego, czy jest to nadużywanie alkoholu, palenie papierosów, branie narkotyków, objadanie się, hazard czy stosowanie przemocy – nie jest łatwo skłonić osoby uwikłane w te zachowania do podjęcia decyzji o zmianie postępowania. Aby podjąć decyzję o zmianie i ją zrealizować z sukcesem, uczestnicy muszą być przekonani, że zmiana jest dla nich ważna, przyniesie im korzyści i że są w stanie jej dokonać. Muszą też poznać nowe sposoby radzenia sobie z problemem.

Metody:

- mini wykład
- burza mózgów
- rozmowa kierowana
- praca w grupach
- dialog motywujący
- ćwiczenia

Narzędzia:

- prezentacja
- wizualizacja
- autokonfrontacja
- pogadanka
- scenki

Załączniki:

Załącznik nr 1 - Wzór zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową;

Załącznik nr 2 - Wzór zaświadczenia o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ SPECJALISTÓW DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W SKŁADZIE:

PATRYCJUSZ NOWAKOWSKI, ANNA ŁUKASZÓW

ADWOKAT
str. 23
Marcin Smoleń

ZAŚWIADCZENIE NR .....

o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową

stwierdza się, że Pani/Pan*:

- imię i nazwisko

- data urodzenia

---

zgłosiła /zgłosił* się:

do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową:**

---

do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową:**

Program odbędzie się w

(nazwa podmiotu realizującego program)

(adres podmiotu realizującego program)

w terminie:

_____

(miejsowość, data)

_____

(podpis starosty lub osoby upoważnionej)

~~*Niepotrzebne skreślić.~~

** Właściwe zaznaczyć.

ZASWIADCZENIE NR

**o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową
lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc
domową**

Stwierdza się, że Pani/Pan*:

- imię i nazwisko

_____

- data urodzenia

_____

ukończyła/ukończył*:

program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową:**

_____

_____

program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową:

_____

_____

realizowany w terminie:

_____

_____
(miejscowość, data)

_____
(podpis starosty lub osoby upoważnionej)

_____
*Niepotrzebne skreślić

** Właściwe zaznaczyć.

